

למחר עד הטיפול האחרונה של ה"זבל"

11/02/2009 יאיר שפי - הבולג של יאיר שפי

הירוקים אימצו בתחילת הדרך את המילה מחזור כאנשים טובים, אך הם אינם הולכים עד הסוף - ניצול הפסולת כולה

זבל הוא זבל וצריך לסלק אותו מהר ובעילות. בכתבת הידיאה המלאה אפשר לצפות בבולג של יאיר שפי: <http://www.tapuz.co.il/blog/ViewEntry.asp?EntryId=1294982>

מהרגע שהוא על משאית הפסולת הוא נכס! זהו מצבור של חומרים אורגניים וכימיים שהשקיעו בהם אמצעים עצומים כדי לכרות את חומרי הגלם ולהפוך אותם למוצרי צריכה. זבל של האחד הוא זהב של השני. לכן כדאי למחזר ולנצל את הפסולת בתהליכים מיטביים, כך שלהטמנה תגיע רק הפסולת של הפסולת. בעולם כבר מגיעים לדרגה של הטמנת רק עשרה אחוזים מהזבל.

את הפסולת צריך לאסוף מהר, לשנע אותה למרכזי מיון וטיפול מוגנים הנמצאים במרחק סביר מאזורי מגורים, לנצל כמה שיותר ממנה ואת השאריות לקבור במקומות שלא יסכנו את החיים על כדור הארץ. לממשל תקין נותר רק לחוקק חוקים מתאימים להגנת הסביבה, ולהקפיד שהמזהם ישלם.

הרשויות הולכות על מחזור בקטן

כדי לרצות את הארגונים מיכל לאיסוף נייר בתחנה הרכבת מרכז סבידור בתל אביב - צילום: אפוק טיימס המשדר להגנת הסביבה התחיל בקטן: חוק המחזור, חוק הפיקדון, תאגיד המחזור והרבה סיסמאות יפות ונכונות. זהו תרגיל מיותר שאינו מאיים למדינה תרבותית ומעצמה כלכלית שמסוגלת להגיע לניצול מלא של הפסולת גם בלי "משחק מקדים". אלפי אנשים פועלים ומתפרנסים מהשבת מכלים חייבים בפיקדון, אך התאגיד אינו עומד במסכות האיסוף של 85 אחוז שנקבעו בחוק המקורי.

בראיון עם מיכאל מירו אמרה נחמה חון שבשנת 2008 לא ידוע עדן כמה ארזות נאספו אך הצפי הוא לאיסוף של 67% מהמכלים. בחמש שנים נאספו יותר מ-2.5 מיליארד מכלים. מכאן ניתן להסיק שבמסגרת חוק הפיקדון הצרכנים שילמו בשנת 2008 פיקדונות בסכום של 186 מיליון שקל ולא קיבלו בחזרה 161 מיליון שקל.

ב"מסמך עמדה VI" של מוסד נאמן בטכניון מספטמבר 2008 התפרסם מאמרם של פרופ' יורם אבנימלך ושל ד"ר אופירה אילון: "סדר עדיפות לאומי בתחום איכות הסביבה, על פסולת עירונית ופסולת מסוכנת". במאמר זה מצוין כי בחודש אוגוסט 2007 רק 60 אחוז מהמכלים שנמכרו אכן נאספו על ידי תאגיד המחזור. אם הנתון הזה מייצג את מה שקורה בפועל עד היום הרי שבמסגרת חוק הפיקדון 61 מיליון שקל לשנה נשארו בתאגיד המחזור (חברה של יצרני המשקאות) ואילו 100 מיליון שקל הועברו ל"גופים שונים" העוסקים באיסוף בקבוקים.

מבחינת אלו ששילמו את הפיקדון זהו מס, גם אם לא המדינה קיבלה את הכסף הזה. מכלי המשקה הם דוגמה לאבסורד. הם הקרום של הזבל, הם החומר הקל ביותר לטפל בו במהלך המיון. ככל שמספר הארזות גבוה יותר כך ערך הפסולת גבוה יותר, אך חלק זה בעל הערך מועבר לחברות פרטיות, והרשויות המקומיות נותרות עם "המיץ של הזבל".

הטיפול הממלכתי בפסולת אינו שונה מהטיפול בנושאים ממלכתיים רבים אחרים: מיס, ביוב, תחנות כוח סולריות, רכבת תחתית, תאונות דרכים... המגירות מלאות במסנקות של ועדות.

באתר חיריה של איגוד ערים דן לתברואה מטפלים בפסולת על ידי הפרדה למחזור לתפארת מדינת ישראל! מדוע אין עוד שבעה מפעלים כמו מפעל המחזור של חיריה?

ריכוז המחזור במפעלים יעודיים

הרשויות המקומיות אינן צריכות לקחת חלק בתהליך הטיפול בפסולת. תפקידן לדאוג לניקיון היישוב ולמערכות אחרות כתמורה לארנונה שהתושבים משלמים להם. עליהן להיות יעילות ולשילוח למפעלים כמו חיריה כמה שפחות פסולת כדי לחסוך בהטלי הטמנה. עליהן להפעיל תניות חסכון במסגרת עירונית, אישית וקבוצתית למניעת בזבז, כגון: טיפול בגזם, שתמיד נאסף בנפרד; איסוף של מכלים וניירות במסגרת בתי הספר; יצירת קומפוסט, בבתים פרטיים ובמוסדות הרשות.

כל אדם / משפחה / קהילה יעשו באשפה כטוב בעיניהם ובלבד שהדבר לא יגרום חק לציבור סביבם. המכלים לאיסוף נייר ובקבוקים בכל רחבי העיר הם חזק מאחר והם פיסול סביבית גרוע ומהווים מוקד ללכלוך.

כדאי להניח לתושבים בעניין מיון הפסולת. מה הקשר בין מיון הפסולת במקור בבית התושב ולהגנת כדור הארץ? רצוי להשקיע יותר באכיפת חוקי הניקיון. את המחזור יעשו כוחות השוק, בתמיכת המדינה ובפיקוחה.

ניתן לצפות בכתבה המלאה שהתקבלה להקרנה אצל ד"ר אופירה אילון, בלימודים לתואר שני באוניברסיטת חיפה, בחוג לניהול משאבי טבע וסביבה - בבולג של יאיר שפי: <http://video.google.com/videoplay?docid=561209377124467371>